

Sophie Andersonová

Od autorky Chaloupky na muřích nožkách

přeložila
Jana Hejná

Sophie Andersonová

DÍVKA V MEDVĚDÍ KŮŽI

Brno 2023

THE GIRL WHO SPEAKS BEAR

Text Copyright © Sophie Anderson 2019

Cover and inside illustrations reproduced by permission
of Usborne Publishing Limited

Illustrations by Kathrin Honesta © Usborne Publishing, 2019

Map by Ian McNee © Usborne Publishing, 2019

Translation © Jana Hejná, 2023

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2023
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1895-1 (PDF)

*Mému muži Nickovi
a našemu nejmladšímu medvídkovi Eartě.
Za to, že mě cestou lesem drží za ruku.*

ANATOLIJOVA MAPA
SNĚŽNÉHO
HVOZDU

SEVERSKÉ MOŘE

VESNICE
NA VÝCHODĚ

KOUZELNÁ
LÍPA

ZMEJOVA
SLUJ

OHŇOVÁ SOPKA

POSLEDNÍ ŠÍP
PRINCEZNY NASTASJI

ZELENÁ
ZÁTOKA

RYBÁŘSKÝ
SRUB

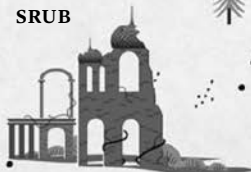
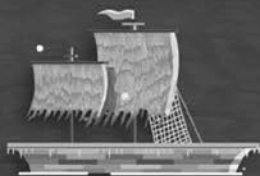
MEDVĚDÍ
JESKYNĚ

ROZVALINY PALÁCE

MODRÁ HORA

LEDOVÁ LOĎ

VESNICE
NA SEVERU

SNĚŽNÝ
HVOZD

ŠÍŘA ZAMBELÁ ŘEKA

JANČIN
DŮM

SAŠŮV
DŮM

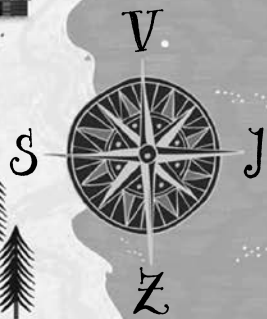
ANATOLIJŮV
SRUB

CHALOUPKA
NA MUŘÍCH
NOŽKÁCH

JANČINA
VESNICE

SNĚŽNÝ
HVOZD

STŘÍBRNÁ BYSTRINA

Prolog

Vzpomínám si na medvědici, která mě vychovala. Tiskla si mou tvář na svoje teploučké břicho. Obřímí huňatými tlapami mě chránila před štiplavým sněhem. Dodnes slyším, jak se její chrápání jako bručivé hřmění rozléhalo zimním tichem, a vybavuju si oblaka vysráženého dechu vonícího po lesních plodech a cedrových oříšcích.

Moje pěstounka, které říkám mamočka, mi vyprávěla, že mě jako zhruba dvouletou našla před medvědí jeskyní. Prý jsem tam stála ve sněhu docela nahatá, ale tvářičky jsem měla teplé a růžové a pusinku od ucha k uchu. Rozběhla jsem se přímo k ní, natáhla ručičky a tlumeně štěkla. Mamočka si mě zvedla do náruče a já jí položila hlavu na rameno, nohama ji obemkla kolem pasu a okamžitě usnula. Prý v tu chvíli hned věděla, že my dvě patříme k sobě. Ale jestliže netuším, odkud pocházím, jak si můžu být jistá tím, kde je moje místo?

Mamočka se vydala na průzkum jeskyně, jestli tam neobjeví nějaké náznaky, co jsem zač a kdo by mohli být mí rodiče, jenže uvnitř spala zimním spánkem stará medvědice. Mamočka ji nechtěla vyrušovat, a tak se opatrně vyplížila ven a odnesla si mě do svého domku na samém kraji Sněžného hvozdu.

Jsem s mamou strašně ráda. Je to ta nejlepší máma, jakou bych si mohla přát, ale na tu medvědici zkrátka nedokážu přestat myslet. Zajímalo by mě, jestli si na mě ještě pamatuje. Nebo zda se jí po mně třeba nestýská. Hloubám nad tím téměř tak často, jako přemítám o svých skutečných rodičích. Kteří mě ztratili — nebo opustili — v lese.

Jednou bych se ráda dozvěděla příběh své minulosti a jenom doufám, že na něm bude něco magického — že se ze mě nevyklube obyčejné nechtěné dítě zanechané napospas osudu. Přála bych si objevit příběh plný divů a zázraků, díky kterému konečně pochopím, kdo jsem a proč jsem jiná než ostatní. Proč slyším, jak si ševelící stromy svěřují tajemství, a proč mám neustále pocit, jako by mě k sobě les volal.

Kapitola první Medvědice Janka

Říkají mi Medvědice Janka. Není to kvůli místu, kde mě mamochka našla — o tom ví jen hrstka lidí. Říkají mi tak, protože jsem nebývale velká a silná.

Tyčím se nejen nad svými dvanáctiletými vrstevníky, ale i nad většinou dospělých. A silou se mi nikdo nevyrovná, dokonce ani ledaři, dřevorubci nebo těch pár lovců a sběračů, kteří se do Sněžného hvozdu odváží.

V naší vesnici u jižní hranice lesa žije asi stovka lidí. A právě teď se všichni tísňí na návsi a chystají zítřejší slavnost.

Sníh se třpytí a vzduch srší vzrušením. Více než půl roku svírala vesnici tuhá zima. Ale zítřek značí začátek Velké oblevy. Širá zamrzlá řeka roztaje a Sněžný hvozď ztratí svou bělostnou peřinu. Zase se budu moct procházet mezi zelenajícími se stromy. Nepůjdu daleko, jinak si o mě mamochka dělá starosti.

Ale už jen z představy, že se zastavím pod pohupujícími se vrbami a šumícími borovicemi, mi tváře úplně hoří štěstím.

Vydám se přes náves a lidé si mě cestou volají na pomoc. Tesařům, kteří připravují pódium na představení, zvednu a přidržím dřevěné trámy. Pomůžu do zmrzlé půdy zatlouct kůly na soutěž ve šplhání. A od řeky přitáhnu saně, které vržou a úpí pod nákladem ledových bloků na stavbu ledové pevnosti. Už teď je stejně vysoká jako obecní beseda, kam se chodí na zábavy nebo jen tak posedět se sousedy, a děti přesto dál šplhají po lesklých hladkých stěnách a ženou mrazivou tvrz do stále větších výšin.

Konečně se dostanu doprostřed návsi, kde můj nejlepší kamarád Saša chystá hranici na slavnostní oheň.

„Ahoj, Sašo,“ zamávám mu s úsměvem.

„Ahoj, Janko,“ uculí se na mě Saša zpod mohutné huňaté beranice. Nejlepší přátelé jsme od chvíle, kdy jsem ho vytáhla z kopřiv. To mi byly tři a jemu pět. Na požahaná místa jsem mu přiložila šťovíkové listy a pak se ho zeptala, jestli by se mnou nechtěl vylézt na strom. Podle mamочки to bylo vůbec poprvé, co jsem kdy promluvila.

Saša je vytáhlý a nohatý jako volavka. Až do letošní zimy jsme byli stejně vysocí, ale při svém posledním růstovém skoku jsem ho o hlavu přerostla. Nikdy by

mě nenapadlo, že ze mě bude taková obryně. A nevím, jestli si na to vůbec někdy zvyknu.

„Vezmeme ji spolu?“ Saša popadne jeden konec dlouhé klády.

„To zvládnou sama.“ Hodím si kmen na rameno a nohy se mi pod tou vahou zaboří hluboko do závěje. Saša zvedne o něco menší kládu a bok po boku se plahočíme k nachystané vatře.

Přiběhne k nám Sašův nejmladší bratránek Váňuška s náručí chřestí. „Jsi silná jako medvěd, Janko,“ zazubí se na mě s vykulenýma očima.

Složím dřevo na hranici a usměju se. Nevadí mi, když mou sílu přirovnávají k medvědí. Proti tomu nemám vůbec nic. Potíží je v tom, že mi to zároveň připomíná, jak moc se od ostatních liším — a nejen svou velikostí a silou.

Všichni vesničané se tu narodili, stejně jako jejich rodiče a prarodiče. Chodí v kožešinách zděděných po pradědech a spí pod příkrývkami, které pletly jejich prabáby. Zato já ani nevím, kde jsem se vlastně narodila, kdo jsou mí skuteční rodiče nebo jak jsem se jako malá ocitla v medvědíh brlohu. A tahle nevědomost je jako černá propast v mém nitru, která se s každým rokem prohlubuje.

Hodím si na rameno další kládu a mrazivé myšlenky zaplaším. Brzy už se vatra tyčí do mojí výšky a já

se neubráním úsměvu, když si představím, jaký žár z ní bude zítra sálat.

Saša se baví se skupinkou dětí, které sešplhaly z ledové pevnosti. Beranici drží v ruce a vlasy jemné jako peříčka mu divoce trčí do všech stran. V tom hloučku znám každého. U nás ve vsi žije asi dvacet dětí a všechny chodíme odjakživa do stejné školy, takže bych neměla mít žádný důvod cítit se mezi nimi nesvá. Jenže cestou stejně zaškobrtnu a nervózně se uculím. Nezdá se, že by si toho někdo všiml. Možná proto, že jsou zabraní do spřádání plánů na zítřek, nebo snad proto, že moje hlava čouhá tak vysoko nad ostatními. Zkousím se nahrbit a pokrčit kolena, ale ani tak mezi ně nezapadnu. Připadám si jako kukaččí mládě v hnízdě plném střízlíků.

Šedé nebe potemní a ve vzduchu zaštipá mráz. Zima možná končí, ale jarní teplo je zatím v nedohlednu. Takhle to chodí vždycky. Sníh, který přes den na slunci roztaje, se soumrakem znovu zmrzne. Noci jsou dál ledovaté a ostré jako rampouchy.

Kolem hlavy mi prolétne hýl, tak blizoučko, že mi pírký přejede po tváři, načež vystřelí vzhůru k obloze a zmizí k lesu. Odsud je vidět sotva pár štíhlých vrcholků stromů, přesto mám pocit, jako by to byly tlusté provazy ovínuté kolem mého srdce, které si mě k sobě bez ustání přitahují. Skoro až na kopci nad vesnicí si uvědomím, že jsem se mimoděk odpojila od ostatních.

Saša mě dožene, srovná se mnou krok a bouchne mě do ramene.

„Za co to bylo?“ Vrátím mu úder co nejšetrněji, ale on se stejně zakymácí.

„To máš za ten náskok.“ Saša vytáhne bruslařské nože, které se zesponu upevňují k botám. „Dáme si závod k našemu domu?“

„S radostí!“ Srdce mi poskočí nadšením, ale vzápětí se zase nepříjemně zhoupne, když si vzpomenu, proč na sobě nemám bruslařské boty. Tuhle zimu jsem vyrostla už ze tří párů a nesnesu pomyšlení, že bych si měla pořizovat další. Děsí mě, jak jsem se letos vytáhla — o tolik rychleji než dřív, až mě z toho za nocí bolí kosti v nohou. Chvilí naoko šátrám po kapsách a pak si povzdechnu: „Ale ne, zapomněla jsem si brusle.“

„Už zase?“ zaúpí Saša.

„Jeď klidně sám, mně to nevadí.“ Zastavím se na vrcholku kopce. Cestu pokrývá vrstva ledu, táhne se kolem Sašova domu až k předním dveřím stavení, kde žiju já s mamoučkou. Dobře vím, jak rád Saša plachtí po ledě, elegantní jako vlaštovka v letu. Ale on si brusle nenasadí.

„Tak pojďme lesem,“ navrhne a rozběhne se ke staříčkému sukovitému jilmu, na který jsme lezli jako malí. Hned za ním začíná pěšina, klikatí se mezi stromy a stáčí se kolem našich zahrad. Vždycky jsem radši

chodila tudy a on to moc dobře ví. Tělem se mi rozlévá příjemné teplo. Saša je ten nejlepší kamarád.

Vstoupit do Sněžného hvozdu je jako ocitnout se v docela jiném světě. Mezi všemi těmi obrovitánskými stromy si připadám docela maličká. Mozek zbystří a smysly se probouzejí. Někdy mám v lese pocit, že jsem příběhu své minulosti tak neskutečně blizoučko, jako bych ho téměř slyšela v šepotu větru.

„Těšíš se na slavnost?“ zeptá se Saša s rozzářenýma očima.

Přisvědčím. V duchu si představuju všechno, na co se na slavnosti nejvíc těším: na hry, hudbu a loutkové představení, závodění se Sašou na čerstvě zaledovaném sáňkovacím kopci a cestu ohňovým bludištěm za mamoučkou.

V ohňovém bludišti není opravdový oheň. Pódium je zakryté kusy splývavého hedvábí, které je nastříhané a namalované, aby připomínalo plameny. Na závěr slavnosti skrz ně všichni probíhají, smějí se, když se zamotají nebo se mezi látkou ztratí, a nakonec se vynoří s tvářemi hořícími jako uhlíky.

Bludiště jsem si poprvé vyzkoušela ve třech nebo čtyřech letech, jenže sama jsem se bála, a tak na mě mamoučka v cíli čekala a cestou mě povzbuzovala. Dneska už strach nemám, ale ona stejně pokaždé stává na svém obvyklém místě.

„Nemůžu se dočkat obléhací hry,“ rozzáří se Saša.
„Vidělas, jak je letos vysoká ledová pevnost?“

„Vyšší než obecní beseda,“ zamumlám roztržitě, rozptýlená zvuky lesa. Skloním hlavu pod větev a za krkem mi přistane sněhová sprška.

Les má svoje nálady a právě teď je neklidný. Tající sníh odkapává na zem a ptáci šustí křídly, zvířata se drápou do korun stromů a peláší tunely vyhloubenými ve sněhu.

Saša dál vykládá o zítřejších hrách, ale já se na jeho slova vůbec nedokážu soustředit. Jsem jako na trní. Mám dojem, jako by se mi les pokoušel něco říct.

„Janko?“

„Promiň, teď jsem tě nějak nevnímala...“

„Už jsi zase naslouchala stromům?“ uculí se Saša.
„Pověděly ti konečně, co jsi zač?“

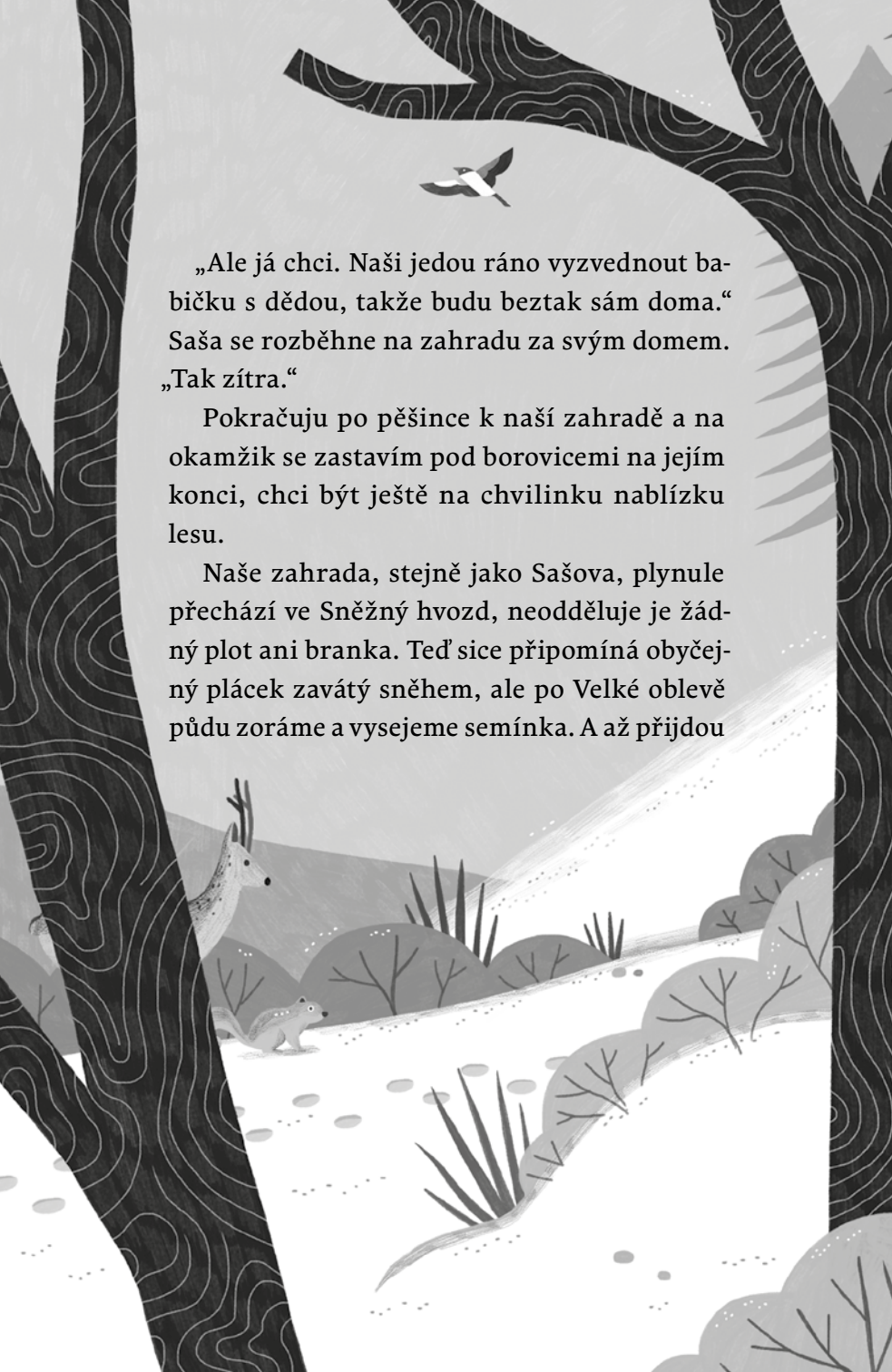
Do tváře se mi nahrne krev. Se Sašou jsme se vždycy jeden druhému svěřovali a já si teď občas přeju, aby toho o mně nevěděl tolik — třeba že v lese slyším různé věci a věčně přemýšlím o svém původu.

„Mám se pro tebe zítra zastavit?“ nadhodí Saša.

„Pomáhám mamoočce odvézt všechny její bylinkářské masti a vodičky na náves a nachystat stánek. Odjíždíme za úsvitu.“

„Přijdu vám pomoci.“

„To nemusíš.“

„Ale já chci. Naši jedou ráno vyzvednout ba-
bičku s dědou, takže budu beztak sám doma.“
Saša se rozběhne na zahradu za svým domem.
„Tak zítra.“

Pokračuju po pěšince k naší zahradě a na okamžik se zastavím pod borovicemi na jejím konci, chci být ještě na chvílinku nablízku lesu.

Naše zahrada, stejně jako Sašova, plynule přechází ve Sněžný hvozd, neodděluje je žádný plot ani branka. Teď sice připomíná obyčejný plácek zavátý sněhem, ale po Velké oblevě půdu zoráme a vysejeme semínka. A až přijdou

dlouhé letní dny, bude úplně hýřit barvami, ovocné keře, květy a stovky bylinek přivábí bezpočet poletujících včel a motýlů.

Mamočku léčivky živí. Sbírá je, suší a drtí, připravuje z nich nejrůznější výluhy, obklady a mazání. Kdykoliv mi není do skoku, vždycky má v zásobě nějaký čaj nebo odvar, po kterém se mi udělá líp. Letos v zimě mi dokonce vyrobila speciální mastičku na nohy, když jsem si stěžovala, že mě bolí z toho, jak rychle rostu.

O mamooče se povídá, že dokáže vyléčit každý neduh — klidně by prý uměla zbavit oblohu podvečerního krvácení, kdyby si to zamanula —, protože má v sobě moudrost Sněžného hvozdu. Sama je jako ten les: drsná a jemná zároveň. Ruce má hladké, ale tvrdé jako nová kůra, vlasy tmavé jako stíny mezi borovicemi. A voní sladce jako lipový květ.

Když byla mladší, chodívala sbírat lesní plody a divoké byliny na svoje medicíny hluboko do lesa. Právě díky tomu mě ostatně našla u medvědí jeskyně. Dnes už ale zůstává ve vsi a všechno, co ke svému řemeslu potřebuje, si pěstuje na zahrádce.

Stejně jako zbytek vesničanů teď říká, že je les nebezpečný, a jejím nejdůležitějším úkolem je postarat se, aby se mi nic nestalo. Kdyby mi tak dovolila vydat se na průzkum alespoň o kousíček dál. To ovšem nepřipadá v úvahu, prý bych se mohla ztratit, zmrz-

nout nebo by se na mě třeba vrhla některá z mnoha šelem číhajících v hustém stromoví.

Mou pozornost náhle upoutá růžový záblesk na větvi zapadané sněhem. Další kulaťoučký, vypasený hýl. Usměju se na něj a vylovím z kapsy hrst slunečnicových semínek, které u sebe neustále nosím pro ptáčky. Natáhnu ruku a rozevřu dlaň se zrníčky, držím ji rovně a nehybně, tichounce přitom pískám tesknou melodií.

Hýl nakloní hlavičku a opatrně se šine blíž. Potom seskočí z větve a připlachtí mi na ruku.

„Janko!“

Dech se mi zadrhne. Přísahala bych, že mě ten ptáček oslovil jménem.

„Janko!“ zatrylkuje znovu. „Medvědice Janko! Vrať se zpátky do lesa!“

Třeštím na hýla oči, pusu dokořán. Jeho slova jsem slyšela jako ptačí zpěv, ale v hlavě se mi poskládala do srozumitelné podoby. Nahnu se k němu blíž a v duchu ho prosím, ať řekne ještě něco.

Ale vtom ucítím, jak mi po zádech kabátu ze sobí kožešiny šplhají drobné tlapky a vzápětí se naše ochocená lasička Myšilov vrhne z mého ramene střemhlav přímo po hýlovi.

Ptáček frnkne v poslední vteřince a Myšilov mi přistane v natažené dlani, sníh pod našima nohama zkropí vodopád slunečnicových semínek. Zvířátko se

mi obtočí kolem zápěstí a vrhne na mě nevinný pohled, ale zároveň se mlsně olizuje.

Zamračím se na něj a potřesu hlavou. „Kdybys tak nelovil ty ptáčky, které krmím. Copak v domě nemáš dost myší?“

Myšilov se oklepe, načechrá si kožich a seskočí dolů, načež odpeláší zpátky na zápraží jako měděná čára na bílém sněhu. Srst mu v zimě nebělá jako ostatním lasicím, protože žije u našeho ohniště.

Mamochka zaklepe na kuchyňské okno. „Sbitěň?“ naznačí neslyšně přes sklo a pozvedne můj oblíbený žlutý hrneček. S úsměvem přikývnu. Už jen představa horkého medového nápoje mě okamžitě zahřeje.

Ohlédnu se směrem, kam odletěl hýl, ale ten už je dávno fuč. Znovu a znovu si opakuju, že se mi to jen zdálo, jenže v hloubi srdce dobře vím, že jsem mu doopravdy rozuměla. Vrcholky stromů šeptají a tající sníh odkapává tajemství. Cítím, jak mě k sobě les volá, silněji než kdy dřív. Někde tam, hluboko v přítmí mezi ztepilými kmeny, se skrývá pravda o mém původu.

Srdce se mi divoce rozbuší a prsty u nohou pocukávají. Zadupám, abych boty zbavila nánosů sněhu, a pořádně si opráším kabát, ale neklid v nohou ze sebe setřást nedokážu. A právě ve chvíli, kdy za mnou pomalu zapadají dveře, se zdálky znovu ozve hýl.

„Medvědice Janko! Vrať se do lesa! Tam patříš!“

Kapitola druhá Anatolij

V noci přijede Anatolij, ve vousech se mu třpytí ledové krystalky a v očích měsíční svit. Pozoruju ho skrz ledové květy na oknech a kypí ve mně vzrušení. Nejdřív odstrojí a nakrmí svoje tažné psy, jednoho po druhém je pečlivě vykartáčuje, zkontroluje jim tlapky a šepetem je osloví: Nesso, Bajane, Pjotře, Zojo. Konečně je zavře do kotce a zamíří dovnitř.

Ve dveřích se musí sehnout, zabalený do jeleních kožek a do kožešin působí rozložitě jako medvěd, ale jakmile ze sebe svlékne četné vrstvy a usadí se u ohně oblečený jen v obnošené *rubasce*, připadá mi najednou hubenější a starší, než jak si ho pamatuju. Okolí stříbrných očí mu brázdí hlubší vrásky a vousy s drobnými lysinkami po dávných popáleninách má bíle prokvetlé. Ale jeho úsměv se nezměnil. Vždycky při něm plaše sklopí oči a obličej mu zružoví jako hýlovo bříško.

Od Anatolijovy poslední návštěvy uplynuly dva měsíce, a přestože mi to připadá jako celá věčnost, ve skutečnosti to není zas tak dlouho. Někdy na sebe nechá čekat třeba půl roku nebo i déle, jindy se ukáže už za pár týdnů. Přála bych si, aby k nám přicházel trošku pravidelněji. Vždycky když je pryč, stýská se mi po něm a strávím pak zbytečně moc času úvahami, kdy se asi zas objeví.

Anatolij žije sám v lese a pro obživu loví a rybaří. Ve vesnici se o něm vůbec nevědělo, dokud se zhruba před deseti roky neobjevil na prahu mamoččina domu, aby ji poprosil o mazání na popáleniny. Byly to staré jizvy — následek lesního požáru, ke kterému došlo už před mnoha lety —, ale prý ho za nocí pořád pobolávaly a svědily.

Od té doby k nám přichází alespoň jednou za rok, ale většinou mnohem častěji. Občas zůstane přes noc, ustele si u ohniště a vesničané si pak mamočku dobírají, že měla doma nápadníka. Ale ona se jen směje, co že je to za nápadníka, když se věčně schovává v lese. Oči se jí ovšem rozzáří a úsměv rozšíří, kdykoliv k nám Anatolij zavítá.

„Vypadáš, jako bys od poslední vůbec nejedl.“ Mamočka mu nalije hrnek čaje s citronem a podá mu ošatku měkkých medových perníčků zdobených polevou stejně bělostnou jako sníh za okny.

Mamočka je drobná, v porovnání se mnou a Anatolijem sotva poloviční, ale zato je jí všude plno. Pořád je v jednom kole, silná a nezastavitelná, a ve světnici panuje díky ní takový ruch a shon, jako by tu vypustili celé hejno holubic.

Anatolij upijí čaj, ukousne si perníčku a do tváře se mu vrací barva. „Což o to, jedl jsem dobře, ale poslední měsíce jsem trávil na Dálném severu a v takové třesuté zimě vždycky zhubnu.“

„Cos objevil?“ vyhrknu. Úplně se třesu nedočkavostí, až se konečně pustí do vyprávění. Kdykoliv Anatolij vyjde ze Sněžného hvozdu, vždycky vytáhne z rukávu nějaký nový příběh.

Jako malá jsem Anatolijovi věřila každé slovo, ať už byly jeho příběhy o smečce vlků, kteří ve sněhu jiskřícím pod dotykem měsíčních paprsků číhají na kořist, nebo o ohnivých dracích vyskakujících ze sopky. Pocházely totiž z lesa, stejně jako já, proto jsem je považovala za vodítka, která mě dovedou k mé minulosti.

Dneska už vím, že jsou to jen povídačky. Mamočka mi to ostatně říkala mockrát. Ale já jim pořád ráda věřím, tedy alespoň v okamžiku, kdy je Anatolij vypráví, a někdy i později — uprostřed noci, kdy větve za oknem mého pokoje stříbřitě září a já nemůžu spát z pomýšlení, jaká tajemství v sobě hvozd ukrývá.

Anatolij mi věnuje nesmělý úsměv a z kapsy vytáhne mapu. Sotva ten všelijak pomačkaný a potrhaný staříčkový papír uhladí na nízkém stolku mezi námi, pustím se do hledání značky, která tam předtím nebyla. Mezi inkoustovými stromy se vždycky nějaká najde, označuje totiž místo, kde začíná nový příběh.

„Tady je vaše vesnice,“ ukáže Anatolij na úhlednou kresbu vísky u jižního okraje mapy. „A tohle je váš dům.“ Jeho prst visí těsně nad stavením, které se dá od ostatních na první pohled rozeznat podle dvou maličkých srdíček ve čtverci.

Anatolij vždycky nejprve zopakuje veškerá místa na mapě, přestože jsem ji viděla už tolikrát, že bych ji zvládla překreslit z paměti. Ale mně to nevadí. Ráda poslouchám jeho mírný hlas podkreslený praskáním ohně a pozoruju, jak jeho mozolnaté prsty jezdí po načrtnutém lese.

Navíc tím získám čas, abych novou značku našla sama. Může jít o něco velkého, třeba obrázek rozvalin paláce, který se objevil loni spolu s příběhem o medvědovi, jenž býval člověkem. Jindy je to pro změnu něco docela maličkého, jako dráp ukrytý na mýtince, jehož nález předznamenal vyprávění o batolecí holčičce, která se úplně sama postavila smečce vlků. Tuhle zkazku mi Anatolij vyprávěl, když jsem byla ještě docela maličká, ale ten vlčí dráp, který mi tehdy daroval, mám pod polštářem schovaný dodnes. Někdy

mi dodává odvahy, stačí po něm přejet prstem. Zato jindy si při pohledu na tlustý tmavý hák dlouhý jako můj palec radši rychle přitáhnu peřinu až k bradě.

Očima kloužu po mapě a následuju úzkou klikatou pěšinku lesem směrem na sever. Mezi stromy se schovávají nejrůznější tvorové: vlci a rosomáci, jezevci i medvědi, hadi a veverky. Za prvním z Anatolijových pěti srubů cesta mizí a já se místo ní držím Stříbřité bystřiny, kde nad zčeřenou hladinu posetou ledovými krami vyskakují ryby.

„Chaloupka na muřích nožkách se už zase přesunula,“ ukážu na obydlí jagy usazené mezi borovicemi.

„Zima byla letos krutá,“ přisvědčí Anatolij zasmušile. „Chaloupka tak vymrzla, až jí z toho popraskala kolena. Vstala uprostřed noci a pukání se lesem rozléhalo jako burácení hromu. Slyšel jsem ho víc než patnáct kilometrů daleko. Domek se rozběhl na jih a dusal podél řeky, dokud se dostatečně nezahřál. Potom se uvelebil tady v tom útulném borovém mlázi. Jaga, která v něm bydlí, z toho neměla pražádnou radost, protože se od živých raději drží co nejdál. Jaga, jak víš, dávají přednost mrtvým duším.“

„Mrtvé duše a chaloupky na muřích nožkách!“ Mamochka si zkříží ruce na prsou a potřese hlavou. „Pleť se jí hlavu hloupostmi, Anatoliji.“

„Ve všech mých příbězích je zrnko pravdy,“ odpoví Anatolij tiše a pohlédne na mě s takovou upřímností

v očích, až mám chuť ho ujistit, že věřím každičkému příběhu, který mi kdy vyprávěl. Ale místo toho vstanu a otevřu podlouhlou dřevěnou truhličku uloženou na krbové římsě. Uvnitř je mé oblíbené plnicí pero a moje kopie Anatolijovy mapy. Vlastnoručně jsem si ji nakreslila, když k nám zavítal posledně, a jsem na ni opravdu pyšná, přestože není tak úhledná jako ta jeho. Rozvinu ji na stole a opatrně zakreslím chaloupku na muřích nožkách na její nové místo.

Mamochka zmizí v kuchyni za soustavného brblání o vybájených nesmyslech. Ona věří jen tomu, o čem se může přesvědčit na vlastní oči. K Anatolijovým vyprávěnkám se ale vždycky takhle pohrdavě nestavěla. Když jsem byla menší, často mi je tím svým věcným a střízlivým způsobem vykládala před spaním. Nebo mi taky zpívala písně svých předků o moci přírody a léčivé magii lesa. To až poslední dobou jako by se rozhodla, že ve dvanácti už jsem na báchorky stará.

Při Anatolijově poslední návštěvě jsem z postele zaslechla, jak se mu mamochka svěřila, že má strach, aby ve mně jeho příběhy nepřizivily zájem o mou minulost. Anatolij jí na to odpověděl, že jsem zkrátka kouzelné medvědí dítě, které nikdy nepřestane hloubat, co je ve skutečnosti zač. Mamochka odvětila, že by bylo lepší, kdyby moje srdce patřilo vesnici a netoulalo se ve světě lesních povídaček. Co bylo dál, nevím, protože v tu chvíli jsem se otočila na druhý

bok a broukala si ukolébavky, dokud jsem neusnula. Nic víc už jsem slyšet nechtěla.

Dokončím malůvku chaloupky na muřích nožkách a znovu se nakloním nad Anatolijovu mapu, abych zjistila, co ještě přibylo. Ale pohled mi zabrousí k Modré hoře a nedokážu od ní odtrhnout oči. Vysoko na úbočí vidím medvědí jeskyni, u níž mě mamočka našla. Jsem tam i nakreslená, jako miminko v náruči Medvědí carevny. Anatolij totiž o medvědici, která mě vychovávala, vždycky mluví jako o carevně, panovnici Sněžného hvozdu.

Nohy mě svrbí stejným neklidem, jaký jsem pocítila, když na mě předtím na zahradě promluvil hýl. Venku se třpytí sníh a ve mně se probudí touha vyšlapat do něj svoje stopy.

„Medvědí jeskyně,“ vytrhne mě z myšlenek Anatolijův hlas. Prstem se zlehka dotkne mapy hned vedle jejího vchodu. „Místo, kde tvoje mamočka našla ten nejcennější poklad, jaký kdy byl ve Sněžném hvozdu objeven.“

Mamočka přede mě postaví hrneček se *sbitěněm* a dá mi pusu na čelo. Usměje se na Anatolije, který jí úsměv oplatí, aniž pro jednou uhýbá očima, a na ten prchavý okamžik se zdá, jako bychom my tři patřili k sobě. Jako opravdová rodina.

„Jak dlouho zůstaneš?“ vyhrknu a okamžitě toho zalituju, protože Anatolij zrudne až po uši a neodpoví.

Mamochka se skloní a dolije do čajové konvice horkou vodu ze *samovaru*. Sotva otevře kohoutek ve spodní části lesklé nádoby, vyvalí se ven oblak páry, který milosrdně skryje Anatolijovy rozpaky. „Co je tohle?“ ukáže mamochka na maličký trojúhelník na mapě.

Prohlížím si tvar vyrytý do kmene vysoké štíhlé břízy. V trojúhelníku vidím písmenko N nahoře ozdobené korunkou. „To tam předtím nebylo!“ Tělem mi proudí nadšení a odplavuje drobný osten zklamání, že jsem novou značku neobjevila já. „A nějak to souvisí s princeznou Nastasjou.“ V okorunkovaném N totiž poznávám její znak. Anatolij už mi o ní vypravoval dřív a některé z jeho příběhů naznačovaly, že by mohlo jít o mou rodnou matku. Už jen z představy, že to není pouhá smyšlenka a mně se teď naskytne příležitost dozvědět se o ní něco víc, mě přepadne náhlá vzrušující závrať, asi jako když se člověk sklouzne po ledě a trošku neovladatelně se řítí vpřed.

Anatolij vytáhne z kapsy plátěný uzlíček a podá mi ho. To, co se skrývá uvnitř, je velké asi jako moje dlaň, těžké, a i přes látku to studí.

Myšilov vystrčí hlavu ze své díry v rohu u ohniště a zavětrí. Je to sice hrdý a velmi schopný lovec, který o potravu nikdy nežebře, ovšem když jde o Anatolijovy mníky, rád udělá výjimku. V tomhle balíčku však žádná ryba není.

Je v něm trojúhelníkový kámen ledově modré barvy, hladký jako sklo a s hranami ostrými jako nůž. Anatolij udělal v širší straně díрку a protáhl jí kožený řemínek, aby se dal kámen nosit kolem krku. Chvěje se mi v ruce. Připadá mi nepřirozeně studený, jako by uvnitř něj zuřila vánice.

Když Myšilov pochopí, že na rybu si musí nechat zajít chuť, nešťastně svěsí koutky, ale možná zavětrí vůni nadcházejícího příběhu, protože přicupitá blíž a bleskově vystřelí po zádové opěrce mé židle, uvelebí se mi na rameni a upírá na Anatolije pohled plný očekávání.

Vdechuju lasičákův dobře známý pach prachu a zemitého pižma a bezděky zvednu ruku, abych ho pohladila. Okamžitě můj prst odstrčí. Hrozně rád mi sedává na rameni, ale na mazlení a rozmazlování ho neužije.

„To je hrot šípu?“ zeptám se a držím kámen proti oknu, takže se v něm odráží světlo hvězd.

Anatolij přikývne. „Je pro tebe. Poslední šíp princezny Nastasji.“ Hlas mu maličko přeskočí a rychle se napije čaje.

„Taková krása. Děkuju.“ Opatrně, abych nezavadila o Myšilova, si přetáhnu řemínek přes hlavu a otočím se, chci se předvést mamooče.

„Moc ti sluší,“ usměje se na mě. „Ale nepřipadá mi právě bezpečné nosit na krku něco tak ostrého.“ Povytáhne obočí na Anatolije, ten omluvně sklopí hlavu.

„Mám ti vyprávět příběh toho šípu?“ zeptá se mě.

„Ano, prosím!“ Najednou mi naskočí husí kůže. Příběhy o princezně Nastasje jsem slyšela už dřív,

ale o šípu ještě žádný nebyl. Myšilov si pisklavě zívne, protáhne se a pak se mi pohodlně obtočí kolem krku.

„Princezny a hroty šípů...“ Mamočka se za nesouhlasného pomlaskávání vrátí do kuchyně a začne s okatým rámusem uklízet ryby a zvěřinu, které Anatolij přinesl. Pootevřenými dveřmi ovšem vidím, že ve skutečnosti poslouchá. Mamočka Anatolijovým vyprávěnkám možná nevěří, ale to ještě neznamená, že dokáže odolat jejich kouzlu.

Snad jsou to vážně až moc velké báchorky, než aby mohly být pravdivé, ale když tu tak sedím zabraná do poslouchání, v ohništi praská oheň a na oknech se třpytí ledové květy, nedělá mi najednou sebemenší potíže uvěřit, že se mi jednoho dne podaří objevit vlastní příběh, který bude zářit tak oslnivě jako jasná noční obloha.

„Ve všech mých příbězích je zrnko pravdy,“ ujistí mě Anatolij šeptem, když mi podává perníček. Usměju se a zakousnu se do měkké medové pochoutky. Pak se Anatolij pustí do vyprávění, stejně jako vždycky začne slovy: „Bylo nebylo...“

Poslední šíp princezny Nastasji

Bylo nebylo, přišla jednou do Sněžného hvozdu mocná bojovnice jménem princezna Nastasja.

Přes rameno si nesla luk a na zádech toulec šípů, jimiž by i hvězdný třpyt z nebes dokázala sestřelit.

Po mnoho let chránila princezna Nastasja Sněžný hvozď a jeho tvory. Vyhnala z řeky vodní démony, utišila lesní duchy, jejichž kvílení vyvolávalo déšť, a zachránila duši Obra Nesmrtelného.

Jednoho dne potkala na březích Zelené zátoky rybáře. I zamilovali se do sebe a narodila se jim půvabná dceruška.

Dítě však ještě neprožilo na tomto světě ani jeden měsíc, když tu na severu vybuchla v plamenech Ohňová sopka. K nebi se vznesl trojhlavý ohnivý drak Zmej a Nastasjina muže, který se právě nacházel nedaleko, ta strašlivá obluda uvěznila ve své sluji.

Nastasju pohltit spalující hněv. Přes rameno si přehodila luk, na prsa přivinula novorozeně a vystoupala k jeskyni na úbočí Modré hory. A tam, ač jí to málem srdce zlomilo, zanechala svou milovanou dcerku v péči jediného tvora, kterému důvěřovala, že se postará o dívčino bezpečí: Medvědí carevny.

Na samé špici převysoké hory, jejíž starodávný vrcholek zbarvuje nebeská modř, vytesala si Nastasja šestici šípových hrotů. Vyrobeny byly ze silného modrého ledu a vytvrzeny hvězdným prachem, dost pevné a studené, aby vztek v dračím srdci dokázaly zchladit.

Tříkrát se slunce sklonilo k obzoru a tříkrát se měsíc vyhoupl na nebe, než Nastasja dospěla k Ohňové sopce a našla dračí sluj. I vrhla se princezna dovnitř a namířila šíp na Zmejovo srdce, obluda však jejího muže držela příliš blízko u sebe, než aby Nastasja mohla vystřelit.

Mezi dvěma údery srdce vypálila princezna na tři dračí hlavy pětici šípů a pět z šesti očí oslepila. S pousmáním napjala tětivu s posledním šípem, aby i šesté oko zraku zbavila. Vtom však Zmej rozepjal obrovitánská křídla a vyletěl ze sluje s Nastasjiným mužem ve spárech. Zaburácel zlobou a nebohého rybáře upustil přímo do víru dračího ohně.

Když Nastasja viděla svého muže mizet v plamelech, zaplavil ji hluboký žal. Srdce jí zármutkem

pukalo a dech se jí v hrdle vzpříčil. Vypustila poslední šíp, leč minul se s cílem. Šíp zavadil o Zmejovo křídlo a drak na nebi zakolísal, vychrlil ohnivé koule a oharky a zřítíl se přímo na princeznu. Nebylo úniku.

A vysoko na obloze letěl poslední šíp dál a dál. Plul nad hvězdami a Nastasjinu lásku a sílu nesl v sobě. Poté sestoupil pod měsíc, nasál do sebe měsíční praprsky a kouzelnou moc, načěž se zaryl hluboko do kůry vysoké štíhlé břízy.

Nastasje do očí vyhrkly slzy, v nich zaleskly se myšlenky na osiřelé dítě. Poslední její dech byl však naplněn nadějí, že jednoho dne její dcera šíp nalezne a Nastasjin příběh bude žít i nadále.

Kapitola třetí

Slavnost

Následujícího rána je Anatolij pryč. Čekala jsem to, ale zklamání mě přesto svírá jako těsná kožená kazajka. Na stole nechal vzkaz, že v noci slyšel volání lesa, k dopisu připojil dvě větvičky jívy poseté měkkými stříbřitými jehnědami.

Mamočka nad vzkazem zakroučí hlavou, ale větvičky si od ní vyslouží úsměv. Jednu si vetkne do klopy kabátu. Udělám totéž a společně vyjdeme ven na ostrý ranní vzduch, abychom naložily saně vším potřebným na dnešní slavnost.

Myšilov pobíhá kolem nás i po mně, přeskakuje mi z ramen přes ruce na saně a zase zpátky, očichává všechny lahvičky a sklenice a škaredí se na každou nádobu s bylinkami a semínky, která při pohybu šramotí a chrastí.

Pozorovat ho je vážně zábava, jenže já nedokážu vypudit z hlavy myšlenky na Anatolijův včerejší

příběh. Vracím se ke každému detailu, jako bych pátala po vodítkách, a přitom se znovu a znovu dotýkám šípového hrotu, toužím cítit jeho ostré hrany a chvějivý chlad. Teď ráno se mi zdá, jako by se uvnitř ukrývalo víc než vánice.

„Je to jenom povídačka...“ prohodí mamočka a natáhne ruku, aby mi urovnala knoflíky na kabátě. Vždycky pozná, na co právě myslím, a kdykoliv si o mě dělá starosti, začne si pohrávat s mým oblečením nebo s vlasy.

„Vždyť já vím,“ přisvědčím, ale nemůžu si pomoci. *Co když je v tom vypravování přece jen zrnko pravdy, přesně jak tvrdí Anatolij? Možná Nastasja skutečně žila a já jsem její dcera...* Srdce mi z té představy poskakuje a skotačí jako Myšilov na saních.

„Tak pojd'.“ Mamočka napěchuje suchopýr do beden a zakryje je kožešinami. „Dáme si před odjezdem něco teplého k pití. Taky mám pro tebe jedno překvapení.“ V očích jí blýskne nadšení a ve mně se probouzí zvědavost.

„Jdeš s námi dovnitř?“ nabídnu Myšilovovi nataženou ruku. Právě loví ochmýřený semeník nějaké rostliny, který se kutálí po víku bedny. Vousky se mu zachvějí rozmrzelostí, jako bych ho vyrušila při nesmírně důležité štvanicí, ale pak mi přece jen vyskočí do dlaně a po kabátě vyšplhá výš, aby si mohl zalézt pod límec. Jeho drobné měkké tělíčko mě při-